

Obudowa Multimedialna Doradztwa
Zawodowego
Zawód
Górnik podziemnej eksploatacji kopalin
innych niż węgiel kamienny
(811112)

Informacja zawodoznawcza do pracy z młodzieżą szkół
ponadpodstawowych i dorosłymi

Materiał został przygotowany w ramach projektu „Opracowanie wysokiej jakości multimedialnych informacji zawodoznawczych dla 141 zawodów szkolnictwa zawodowego” (nr POWR.02.14.00–00–1004/20) współfinansowanego przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego, w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój w odpowiedzi na konkurs „Przygotowanie i udostępnienie multimedialnych zasobów wspierających proces doradztwa edukacyjno–zawodowego (nr POWR.02.14.00-IP.02-00-001/20)”.

Informacja zawodoznawcza przeznaczona jest do pracy z młodzieżą szkół ponadpodstawowych i dorosłymi, w tym dla doradców zawodowych lub innych nauczycieli realizujących zadania z zakresu doradztwa zawodowego.

Informacja jest elementem zasobów multimedialnych wspierających proces doradztwa zawodowego.

Spis treści

Spis treści	3
Słownik.....	5
Część I – ogólne informacje o systemie kształcenia w Polsce	11
1. Struktura uczenia w Polsce.....	12
Wczesna edukacja i opieka.....	14
Szkolnictwo podstawowe.....	15
Szkolnictwo ponadpodstawowe.....	15
Szkolnictwo policealne	16
Szkolnictwo wyższe.....	16
Kształcenie i szkolenie dorosłych.....	17
2. Uzyskiwanie kwalifikacji zawodowych.....	17
Nabywanie i potwierdzanie kwalifikacji zawodowych	18
Dodatkowe umiejętności zawodowe i inne w zakresie zawodów	20
Przygotowanie zawodowe dorosłych	21
Kwalifikacje nadawane poza systemami oświaty i szkolnictwa wyższego przez organy władz publicznych i samorządów zawodowych.....	21
Kwalifikacje rynkowe.....	22
Część II – informacje zawodoznawcze	23
1. Dane zawodoznawcze.....	23
Synteza zawodu – Górnik podziemnej eksploatacji kopalin innych niż węgiel kamienny	23
Główne zadania zawodowe.....	23
Kwalifikacje wyodrębnione w zawodzie	24
Warunki pracy	24
Preferowane w zawodzie predyspozycje.....	25
Plusy i minusy zawodu	27
Typowe dla zawodu miejsca pracy	28
Typowe dla zawodu stanowiska pracy	29
Wyposażenie stanowiska pracy górnika podziemnej eksploatacji kopalin innych niż węgiel kamienny– przykładowe narzędzia i urządzenia wykorzystywane w pracy	30
Ochronna odzież robocza	32

2. Możliwości kształcenia w zawodzie.....	33
Ścieżki uzyskiwania kwalifikacji w zawodzie – Górnik podziemnej eksploatacji kopalin innych niż węgiel kamienny.....	33
Możliwość kontynuacji nauki lub uzupełniania kwalifikacji – Górnik podziemnej eksploatacji kopalin innych niż węgiel kamienny	35
3. Sytuacja zawodu na rynku pracy.....	37
Zapotrzebowanie	37
Prognoza zapotrzebowania na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego na krajowym i wojewódzkim rynku pracy.....	37
Zarobki.....	43
Gdzie szukać informacji na temat zatrudnienia	44
4. Statystyki oraz informacje dotyczące szkół	44
Szkoły prowadzące kształcenie w zawodzie	44
Wyniki egzaminów zawodowych.....	45
Część III – Materiały pomocnicze.....	48
1. Narzędzia i materiały wzbogacające warsztat pracy doradców zawodowych – przydatne linki:.....	48
2. Narzędzia i materiały rozszerzające informację zawodoznawczą:	48
3. Prasa branżowa:	49
4. Imprezy branżowe:.....	49

Słownik

Zawód – stanowi źródło dochodów i oznacza zestaw zadań (czynności) wyodrębnionych w wyniku społecznego podziału pracy, wymagających kompetencji nabytych w toku uczenia się lub praktyki. W zawodach szkolnictwa branżowego zostały wyodrębnione kwalifikacje. Zawody mogą być jednokwalifikacyjne lub dwukwalifikacyjne.

Zadania zawodowe – to logiczny wycinek lub etap pracy w ramach zawodu o wyraźnie określonym początku i końcu. Układ czynności zawodowych powiązany jednym celem działania kończącym się określonym wytworem, usługą lub istotną decyzją. Jest to podstawowa jednostka aktywności zawodowej w ramach danego zawodu, stanowiąca logiczny zbiór czynności zawodowych o określonym celu i okresie realizacji, umożliwiający sporządzenie opisu zawodu.

Szkoła ponadpodstawowa – to czteroletnie liceum ogólnokształcące, pięcioletnie technikum oraz trzyletnia branżowa szkoła I (pierwszego) stopnia – typy szkół, do których uczęszcza się po zakończeniu edukacji na poziomie podstawowym. Szkoły ponadpodstawowe to również: trzyletnia szkoła specjalna przysposabiająca do pracy, dwuletnia branżowa szkoła II (drugiego) stopnia oraz szkoła policealna dla osób posiadających wykształcenie średnie lub wykształcenie średnie branżowe o okresie nauczania nie dłuższym niż 2,5 roku

Liceum ogólnokształcące – typ ponadpodstawowej szkoły czteroletniej, której ukończenie daje wykształcenie średnie i umożliwia uzyskanie świadectwa dojrzałości po zdaniu egzaminu maturalnego oraz dalsze kształcenie na studiach wyższych lub w szkołach policealnych.

Technikum – typ ponadpodstawowej szkoły pięcioletniej kształcącej w zawodzie, której ukończenie umożliwia uzyskanie świadectwa dojrzałości po zdaniu egzaminu maturalnego oraz uzyskanie dyplomu zawodowego po zdaniu egzaminów zawodowych w danym zawodzie oraz dalsze kształcenie na studiach wyższych lub w szkołach policealnych.

Branżowa szkoła I (pierwszego) stopnia – typ ponadpodstawowej szkoły trzyletniej kształcącej w zawodzie, której ukończenie daje wykształcenie zasadnicze branżowe i umożliwia uzyskanie dyplomu zawodowego po zdaniu egzaminu zawodowego w danym zawodzie, a także dalsze kształcenie w branżowej szkole II (drugiego) stopnia kształcącej w zawodzie, w którym wyodrębniono kwalifikację wspólną dla zawodu nauczanego w branżowej szkole I (pierwszego) i II (drugiego) stopnia lub w liceum ogólnokształcącym dla dorosłych począwszy od klasy II (drugiej).

Branżowa szkoła II (drugiego) stopnia – typ ponadpodstawowej szkoły dwuletniej, do której można uczęszczać po ukończeniu branżowej szkoły I (pierwszego) stopnia. Ukończenie branżowej szkoły II (drugiego) stopnia daje wykształcenie średnie branżowe i umożliwia uzyskanie dyplomu zawodowego w zawodzie nauczonym na poziomie technika, w którym wyodrębniono kwalifikację wspólną dla zawodu nauczanego w branżowej szkole I (pierwszego) i II (drugiego) stopnia po zdaniu egzaminu zawodowego w danym zawodzie oraz uzyskanie świadectwa dojrzałości po zdaniu egzaminu maturalnego. W technikum, w zawodzie dwukwalifikacyjnym, w większości przypadków pierwsza kwalifikacja jest kwalifikacją zawodową nauczaną w branżowej szkole I (pierwszego) stopnia, natomiast druga kwalifikacja z technikum jest kwalifikacją zawodową nauczaną w branżowej szkole II (drugiego) stopnia.

Po ukończeniu branżowej szkoły II (drugiego) stopnia i po zdaniu egzaminu maturalnego, możliwa jest dalsza edukacja na studiach wyższych lub w szkołach policealnych.

Szkoły prowadzące kształcenie zawodowe – szkoły kształcące w zawodach szkolnictwa branżowego to: pięcioletnie technikum, trzyletnia branżowa szkoła I (pierwszego) stopnia, dwuletnia branżowa szkoła II (drugiego) stopnia oraz szkoła policealna kształcąca w zależności od zawodu od 1 roku do 2,5 lat.

Egzamin maturalny – egzamin przeprowadzany dla absolwentów liceum ogólnokształcącego i technikum posiadających wykształcenie średnie lub dla absolwentów branżowej szkoły II (drugiego) stopnia posiadających wykształcenie średnie branżowe, umożliwiający uzyskanie świadectwa dojrzałości, które wraz z zaświadczeniem o wynikach egzaminu jest podstawowym kryterium przyjęcia absolwenta na studia pierwszego stopnia lub jednolite studia magisterskie.

Egzamin zawodowy – egzamin umożliwiający uzyskanie certyfikatu kwalifikacji zawodowej w zakresie jednej kwalifikacji, a w przypadku uzyskania certyfikatów kwalifikacji zawodowych ze wszystkich kwalifikacji wyodrębnionych w danym zawodzie oraz posiadania wykształcenia zasadniczego zawodowego, wykształcenia zasadniczego branżowego, wykształcenia średniego branżowego lub wykształcenia średniego – również dyplomu zawodowego.

Praktyczna nauka zawodu – rodzaj obowiązkowych zajęć edukacyjnych organizowanych przez szkoły prowadzące kształcenie zawodowe w formie zajęć praktycznych oraz w formie praktyk zawodowych, Zajęcia praktyczne organizuje się dla uczniów w celu opanowania przez nich umiejętności zawodowych niezbędnych

do podjęcia pracy w danym zawodzie, a w przypadku zajęć praktycznych odbywanych u pracodawców – również w celu zastosowania i pogłębienia zdobytej wiedzy i umiejętności zawodowych w rzeczywistych warunkach pracy.

Praktyki zawodowe organizuje się dla uczniów w celu zastosowania i pogłębienia zdobytej wiedzy i umiejętności zawodowych w rzeczywistych warunkach pracy.

Kwalifikacja – w rozumieniu Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji to określony zestaw efektów uczenia się – zgodnych z ustalonymi standardami – których osiągnięcie zostało formalnie potwierdzone przez upoważnioną instytucję.

Kwalifikacje można podzielić na:

- a. kwalifikacje pełne, które są nadawane wyłącznie w ramach systemu oświaty po ukończeniu określonych etapów kształcenia oraz w ramach systemu szkolnictwa wyższego i nauki po ukończeniu kształcenia specjalistycznego, studiów pierwszego stopnia, studiów drugiego stopnia i jednolitych studiów magisterskich oraz po uzyskaniu stopnia doktora w rozumieniu ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce;
- b. kwalifikacje częściowe – wszystkie kwalifikacje włączone do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji, które nie są kwalifikacjami pełnymi. Kwalifikacje częściowe mogą być tworzone zarówno w systemach oświaty (kwalifikacje wyodrębnione w zawodzie) i szkolnictwa wyższego (kwalifikacje podyplomowe), jak i poza nimi (kwalifikacje rynkowe i uregulowane).

Kwalifikacja w zawodzie – wyodrębniony w danym zawodzie zestaw oczekiwanych efektów kształcenia, których osiągnięcie potwierdza certyfikat kwalifikacji zawodowej wydany przez Okręgową Komisję Egzaminacyjną po zdaniu egzaminu zawodowego w zakresie jednej kwalifikacji. Kwalifikacje w zawodzie wyodrębnione w ramach poszczególnych zawodów są opisane w podstawie programowej kształcenia w zawodach jako zestawy oczekiwanych efektów kształcenia: wiedzy, umiejętności zawodowych oraz kompetencji personalnych i społecznych, pozwalający na samodzielne wykonywanie zadań zawodowych oraz kryteriów weryfikacji efektów kształcenia, czyli opisanych wymagań, które potwierdzą osiągnięcie efektów kształcenia w danej kwalifikacji.

Kwalifikacyjny Kurs Zawodowy (KKZ) – kurs, którego program nauczania uwzględnia podstawę programową kształcenia w zawodzie szkolnictwa branżowego w zakresie jednej kwalifikacji, którego ukończenie umożliwia przystąpienie do egzaminu zawodowego w zakresie tej kwalifikacji.

Kurs Umiejętności Zawodowych (KUZ) – kurs, którego program nauczania uwzględnia: podstawę programową kształcenia w zawodzie szkolnictwa branżowego w zakresie jednej z części efektów kształcenia wyodrębnionych w ramach danej kwalifikacji albo efekty kształcenia właściwe dla dodatkowych umiejętności zawodowych w zakresie wybranych zawodów szkolnictwa branżowego.

Europejska Rama Kwalifikacji (ERK) – to struktura poziomów kwalifikacji stanowiąca układ odniesienia dla krajowych ram kwalifikacji, umożliwiająca pośrednie porównywanie kwalifikacji uzyskiwanych

w różnych krajach. Została ona przedstawiona w zaleceniu Parlamentu Europejskiego i Rady.

Polska Rama Kwalifikacji (PRK) – opis ośmiu wyodrębnionych w Polsce poziomów kwalifikacji odpowiadających odpowiednim poziomom Europejskich Ram Kwalifikacji, o których mowa w załączniku II do zalecenia Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 kwietnia 2008 r. w sprawie ustanowienia Europejskich Ram Kwalifikacji dla uczenia się przez całe życie (Dz. Urz. UE C 111 z 06.05.2008, str. 1), sformułowany za pomocą ogólnych charakterystyk efektów uczenia się dla kwalifikacji na poszczególnych poziomach, ujętych w kategoriach wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych.

Poziom Polskiej Ramy Kwalifikacji – zakres i stopień złożoności wymaganych efektów uczenia się dla kwalifikacji danego poziomu, sformułowanych za pomocą ogólnych charakterystyk efektów uczenia się.

Część I – ogólne informacje o systemie kształcenia w Polsce

System oświaty w Polsce przewiduje różne poziomy i formy nauki. Po ukończeniu każdego etapu kształcenia uczeń samodzielnie lub wraz z rodzicami, podejmuje decyzję o wyborze dalszej drogi kształcenia. Poniżej przedstawiamy schemat, który pokazuje, jakie są możliwości kształcenia w Polsce.

Schemat kształcenia w Polsce obowiązujący od 1 września 2019 r.:

1. Szkoła podstawowa

1.1. Branżowa szkoła I (pierwszego) stopnia – 3 lata

1.1.1. Branżowa szkoła II (drugiego) stopnia – 2 lata

1.1.1.1. Szkoła policealna

1.1.1.2. Szkoła wyższa

1.1.1.3. Kwalifikacyjne kursy zawodowe

1.1.2. Liceum ogólnokształcące dla dorosłych

1.1.2.1. Szkoła policealna

1.1.2.2. Szkoła wyższa

1.1.2.3. Kwalifikacyjne kursy zawodowe

1.1.3. Kwalifikacyjne kursy zawodowe

1.2. Liceum ogólnokształcące – 4 lata

1.2.1. Szkoła wyższa

1.2.2. Szkoła policealna

1.2.3. Kwalifikacyjne kursy zawodowe

1.3. Technikum – 5 lat

1.3.1. Szkoła wyższa

1.3.2. Szkoła policealna

1.3.3. Kwalifikacyjne kursy zawodowe

1.4. Szkoła specjalna przysposabiająca do pracy

1.4.1. Kwalifikacyjne kursy zawodowe

Źródło: dostępny w Internecie: doradztwo.ore.edu.pl/sciezka-ksztalcenia

1. Struktura uczenia w Polsce

Struktura uczenia w Polsce obejmuje:

1. Wczesną edukację i opiekę

- a. placówki dla dzieci w wieku 0–3 lata: żłobki, kluby dziecięce,
- b. placówki dla dzieci w wieku 3–6 lat: przedszkola, oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych, zespoły wychowania przedszkolnego, punkty przedszkolne.

2. Szkolnictwo podstawowe

- a. 8–letnią szkołę podstawową.

3. Szkolnictwo ponadpodstawowe

- a. 4–letnie liceum ogólnokształcące,
- b. 5–letnie technikum,
- c. 3–letnią branżową szkołę I (pierwszego) stopnia,
- d. 2–letnią branżową szkołę II (drugiego) stopnia,
- e. szkołę policealną o okresie nauki od 1 roku do 2,5 lat,
- f. 3–letnią szkołę specjalną przysposabiającą do pracy.

4. Kształcenie w rzemiośle

- a. odbywa się na podstawie umowy o pracę w celu przygotowania zawodowego, zawartej zgodnie z przepisami prawa pracy pomiędzy rzemieślnikiem a młodocianym pracownikiem.

5. Szkolnictwo wyższe

- a. studia licencjackie,
- b. studia inżynierskie,
- c. uzupełniające studia magisterskie,
- d. jednolite studia magisterskie,
- e. studia doktorskie.

6. Kształcenie dorosłych

- a. szkołę podstawową dla dorosłych (7 i 8 klasa),
- b. 4–letnie liceum ogólnokształcące dla dorosłych,
- c. 2–letnią branżową szkołę II (drugiego) stopnia,
- d. szkołę policealną o okresie nauki od 1 roku do 2,5 lat,
- e. kwalifikacyjne kursy zawodowe,
- f. kursy umiejętności zawodowych.

Wprowadzenie branżowej szkoły I (pierwszego) stopnia w miejsce zasadniczej szkoły zawodowej nastąpiło 1 września 2017 r.

Wprowadzenie branżowej szkoły II (drugiego) stopnia dla absolwentów branżowej szkoły I (pierwszego) stopnia nastąpiło w roku szkolnym 2020 / 2021.

Nauka w Polsce jest obowiązkowa do ukończenia 18. roku życia.

W polskim systemie edukacji oddzielono obowiązek szkolny i obowiązek nauki. Obowiązek szkolny dziecka rozpoczyna się z początkiem roku szkolnego w roku kalendarzowym, w którym dziecko kończy 7 lat,

oraz trwa do ukończenia szkoły podstawowej, nie dłużej jednak niż do ukończenia 18. roku życia.

Po ukończeniu szkoły podstawowej obowiązek nauki spełnia się przez uczęszczanie do publicznej lub niepublicznej szkoły ponadpodstawowej lub realizowanie przygotowania zawodowego u pracodawcy.

Wczesna edukacja i opieka

Placówki dla dzieci w wieku 0–3 lata:

- a. żłobki,
- b. kluby dziecięce.

Uczęszczanie do żłobka jest nieobowiązkowe. Żłobki nie są częścią systemu edukacji, podlegają Ministerstwu Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

Placówki dla dzieci w wieku 3–6 lat:

- a. przedszkola,
- b. oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych,
- c. zespoły wychowania przedszkolnego,
- d. punkty przedszkolne.

Od września 2016 r. edukacja przedszkolna jest nieobowiązkowa dla dzieci w wieku 3–5 lat i obowiązkowa dla 6-latków. Każdy 4- i 5-latek ma prawo do miejsca w przedszkolu. Od września 2017 r. prawo to dotyczy także dzieci 3-letnich. Rodzice dzieci 6-letnich mają od roku szkolnego 2016/17 prawo wyboru – mogą posłać 6-latka do pierwszej klasy szkoły podstawowej lub pozwolić mu na kontynuację

nauki w placówce wychowania przedszkolnego. Dzieci 7–letnie rozpoczynają obowiązkową naukę w klasie 1 szkoły podstawowej.

Szkolnictwo podstawowe

Nauka w 8–letniej szkole podstawowej obejmuje dwa etapy:

- a. klasy 1–3 (edukacja wczesnoszkolna),
- b. klasy 4–8, w których obowiązuje nauczanie w podziale na przedmioty.

Szkolnictwo ponadpodstawowe

Nowe typy szkół średnich (ponadpodstawowych):

- a. 4–letnie liceum ogólnokształcące,
- b. 5–letnie technikum,
- c. 3–letnią branżową szkołę I (pierwszego) stopnia,
- d. 2–letnią branżową szkołę II (drugiego) stopnia,
- e. 3–letnia szkoła specjalna przysposabiająca do pracy.

Uczniowie branżowej szkoły I (pierwszego) stopnia i technikum oraz branżowej szkoły II (drugiego) stopnia i szkoły policealnej przystępują w trakcie trwania nauki do egzaminów zawodowych w danym zawodzie, by uzyskać dyplom zawodowy.

Uczniowie liceum ogólnokształcącego i technikum mogą po ukończeniu szkoły przystąpić do egzaminu maturalnego. Umożliwia on uzyskanie świadectwa dojrzałości, a jego posiadanie stanowi warunek wstępu na studia wyższe. Możliwość taką będą też mieli uczniowie branżowej szkoły II (drugiego) stopnia.

Szkolnictwo policealne

Ten etap kształcenia jest zaliczany w polskim systemie edukacji do szkolnictwa na poziomie średnim. Szkoły policealne są przeznaczone dla osób posiadających co najmniej wykształcenie średnie lub średnie branżowe. Ukończenie szkoły policealnej pozwala na uzyskanie dyplomu zawodowego po zdaniu egzaminu zawodowego w zakresie kwalifikacji w zawodzie. Nauka w szkole policealnej w zależności od zawodu trwa od 1 roku do 2,5 lat.

Szkolnictwo wyższe

Programy kształcenia są realizowane przez dwa typy uczelni:

- a. uczelnie akademickie,
- b. uczelnie zawodowe.

Oba typy uczelni prowadzą studia I (pierwszego) i II (drugiego) stopnia oraz jednolite studia magisterskie, natomiast jedynie uczelnie akademickie prowadzą studia III (trzeciego) stopnia (doktoranckie) i mają uprawnienia do nadawania tytułu doktora.

Studia mogą mieć dwie podstawowe formy organizacyjne: stacjonarną i niestacjonarną.

Czas trwania studiów I (pierwszego) stopnia to:

- a. 3–4 lata w przypadku tytułu zawodowego licencjata,
- b. 3,5–4 lata w przypadku tytułu zawodowego inżyniera.

Posiadanie tytułu licencjata lub inżyniera uprawnia do podjęcia studiów II (drugiego) stopnia. Studia II (drugiego) stopnia trwają od 1,5 roku do 2 lat w zależności od kierunku studiów.

Studia na wybranych kierunkach są prowadzone jako jednolite studia magisterskie, które trwają 4–6 lat. Studia I (pierwszego) i II (drugiego) stopnia oraz jednolite magisterskie kończą się egzaminem dyplomowym, po zdaniu którego studenci otrzymują dyplom ukończenia studiów wyższych.

Posiadanie tytułu magistra uprawnia do wykonywania danego zawodu i umożliwia wstęp na studia doktoranckie prowadzone na uczelniach i placówkach naukowo–badawczych, trwające od 3 do 4 lat.

Kształcenie i szkolenie dorosłych

Kształcenie ustawiczne to kształcenie osób dorosłych, ma ono na celu stworzenie osobom dorosłym szans na uzupełnienie i poszerzenie wiedzy, zdobycie kwalifikacji i umiejętności do celów zawodowych i osobistych, przystosowanie się do zmieniających się technologii czy przygotowanie do zmiany pracy. Prowadzone i organizowane jest w publicznych i niepublicznych szkołach dla dorosłych, branżowych szkołach II (drugiego) stopnia i szkołach policealnych, a także w formach pozaszkolnych realizowanych przez publiczne i niepubliczne placówki kształcenia ustawicznego i centra kształcenia zawodowego oraz publiczne i niepubliczne szkoły prowadzące kształcenie zawodowe.

2. Uzyskiwanie kwalifikacji zawodowych

Uzyskiwanie kwalifikacji możliwe jest w różnych formach. Kwalifikacje nadawane są w systemie oświaty i szkolnictwa wyższego, a podstawą prawną regulującą uzyskiwanie kwalifikacji są m.in. następujące akty prawne:

1. Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty,

2. Ustawa z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji,
3. Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe,
4. Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce,
5. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 15 lutego 2019 r. w sprawie ogólnych celów i zadań kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego,
6. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 19 marca 2019 r. w sprawie kształcenia ustawicznego w formach pozaszkolnych,
7. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 16 maja 2019 r. w sprawie podstaw programowych kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz dodatkowych umiejętności zawodowych w zakresie wybranych zawodów szkolnictwa branżowego,
8. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 sierpnia 2019 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu przeprowadzania egzaminu zawodowego oraz egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie.

Nabywanie i potwierdzanie kwalifikacji zawodowych

W branżowych szkołach pierwszego stopnia są nauczane zawody, w których wyodrębniono jedną kwalifikację. W szkołach policealnych przeważają zawody, w których wyodrębniono jedną kwalifikację, a w technikach – zawody mogą mieć maksymalnie dwie kwalifikacje. Jedna kwalifikacja może stanowić składową kilku zawodów –

kwalfikacje wyodrębnione w zawodach jednokwalifikacyjnych często stanowią składową zawodów dwukwalifikacyjnych.

Uczniowie w trakcie nauki w branżowych szkołach I pierwszego stopnia, technikach, branżowych szkołach II drugiego stopnia oraz w szkołach policealnych przystępują do egzaminów zawodowych w danych zawodach. Do tego samego egzaminu przystąpić mogą również uczestnicy kwalifikacyjnego kursu zawodowego (jednej z pozaszkolnych form kształcenia)

Kwalifikacje w zawodzie można nabywać także na kwalifikacyjnych kursach zawodowych. Kwalifikacyjny kurs zawodowy jest prowadzony według programu nauczania uwzględniającego podstawę programową kształcenia w zawodzie szkolnictwa branżowego, w zakresie wybranej kwalifikacji.

Kwalifikacyjne kursy zawodowe mogą być prowadzone przez szkoły w zakresie zawodów, w których kształcą oraz w zakresie innych zawodów przypisanych do tej samej branży.

Po ukończeniu kwalifikacyjnego kursu zawodowego, absolwenci kursu mogą przystąpić do egzaminu zawodowego w zakresie kwalifikacji GIW.04. Eksploatacja podziemna kopalni innych niż węgiel kamienny w zawodzie górnik podziemnej eksploatacji kopalni innych niż węgiel kamienny celem uzyskania certyfikatu kwalifikacji zawodowej.

Warunkiem uzyskania dyplomu zawodowego jest zdanie egzaminów z kwalifikacji wyodrębnionej w zawodzie górnik podziemnej eksploatacji kopalni innych niż węgiel kamienny oraz posiadanie właściwego dla danego zawodu poziomu wykształcenia.

Kwalifikacje w zawodzie można także uzyskać w trybie tzw. eksternistycznych egzaminów zawodowych, do których mogą przystąpić osoby, które co najmniej dwa lata kształciły się lub co najmniej dwa lata pracowały w danym zawodzie. Możliwość taka dotyczy większości kwalifikacji zawodowych (poza przede wszystkim zawodami z branży opieki zdrowotnej).

Egzamin zawodowy w zakresie danej kwalifikacji w zawodzie przeprowadzany jest w tym samym terminie i na tych samych zasadach zarówno dla uczniów i absolwentów szkół, jak i dla słuchaczy kwalifikacyjnych kursów zawodowych czy eksternów (osób, które chcą potwierdzić swoje kwalifikacje zawodowe nabyte w trakcie pracy lub po co najmniej 2 latach kształcenia w danym zawodzie).

Egzaminy zawodowe prowadzą Okręgowe Komisje Egzaminacyjne (OKE).

Dodatkowe umiejętności zawodowe i inne w zakresie zawodów

Od września 2019 roku szkoła prowadząca kształcenie zawodowe może zaoferować uczniowi przygotowanie do nabycia dodatkowych uprawnień zawodowych w zakresie wybranych zawodów, dodatkowych umiejętności zawodowych lub kwalifikacji rynkowych funkcjonujących w Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji.

W szkole przygotowanie do nabycia dodatkowych umiejętności zawodowych, podobnie jak przygotowanie do nabycia dodatkowych uprawnień zawodowych lub kwalifikacji rynkowych funkcjonujących w Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji, może być realizowane w wymiarze wynikającym z różnicy między sumą godzin obowiązkowych zajęć edukacyjnych z zakresu kształcenia zawodowego, określoną

w ramowym planie nauczania dla danego typu szkoły a minimalną liczbą godzin kształcenia zawodowego dla kwalifikacji wyodrębnionej / wyodrębnionych w zawodzie określoną w podstawie programowej kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego.

Jeżeli dla danego zawodu przewidziano dodatkowe umiejętności zawodowe, ich katalog ujęty jest w załączniku 33 do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 16 maja 2019 r. w sprawie podstaw programowych kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz dodatkowych umiejętności zawodowych w zakresie wybranych zawodów szkolnictwa branżowego.

Dla zawodu górnik podziemnej eksploatacji kopalin innych niż węgiel kamienny nie przewidziano dodatkowej umiejętności zawodowej.

Przygotowanie zawodowe dorosłych

Przykładem procesu prowadzącego do uzyskania kwalifikacji jest przygotowanie zawodowe dorosłych realizowane przez instytucje rynku pracy. Zgodnie z ustawą o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (tj. Dz. U. z 2022 poz. 690)..

Kwalifikacje nadawane poza systemami oświaty i szkolnictwa wyższego przez organy władz publicznych i samorządów zawodowych

Do tej grupy należą kwalifikacje nadawane przez ministrów, szefów urzędów centralnych, instytutów badawczo–rozwojowych (m.in. Urząd Dozoru Technicznego, Transportowy Dozór Techniczny, Instytut Spawalnictwa, Urząd Regulacji Energetyki, Instytut Mechanizacji Budownictwa i Górnictwa Skalnego) i innych podmiotów (np. izby rzemieślnicze, samorzady zawodowe). Podstawą prawną regulującą

uzyskiwanie tego rodzaju kwalifikacji są ustawy lub rozporządzenia, które regulują ich uzyskiwanie.

Kwalifikacje rynkowe

Kwalifikacje rynkowe to nieuregulowane przepisami prawa kwalifikacje, których nadawanie odbywa się na zasadzie swobody działalności gospodarczej po zgłoszeniu do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji.

Kwalifikacje rynkowe ujęte zostały w Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji (ZRK) znajdującym się pod adresem: kwalifikacje.gov.pl

Kwalifikacje rynkowe są formą potwierdzania kwalifikacji istotnych z punktu widzenia potrzeb rynku pracy i gospodarki. Możliwość ta pojawiła się w Polsce dopiero w 2015 r., kiedy została wprowadzona ustawa o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji.

Część II – informacje zawodoznawcze

1. Dane zawodoznawcze

Synteza zawodu – Górnik podziemnej eksploatacji kopalin innych niż węgiel kamienny

Górnik podziemnej eksploatacji kopalin innych niż węgiel kamienny uczestniczy w procesach produkcyjnych w zakładach górniczych zajmujących się wydobywaniem złóż rud żelaza lub metali nieżelaznych, soli oraz innych użytecznych kopalin, takich, jak np. gipsy, anhydryty, rudy barytu, granity, piaskowce, wapienie itp. Prowadzi roboty udostępniające, przygotowawcze, likwidacyjne, zbrojeniowe i eksploatacyjne w wyżej wymienionych podziemnych zakładach górniczych, przestrzegając zasad prawa geologicznego i górniczego, bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska naturalnego. Górnik podziemnej eksploatacji kopalin innych niż węgiel kamienny rozpoznaje także zagrożenia naturalne i zapobiega ich powstawaniu.

Do zawodu górnik podziemnej eksploatacji kopalin innych niż węgiel kamienny (kwalifikacja pełna) przypisany jest III poziom Polskiej Ramy Kwalifikacji (PRK).

Główne zadania zawodowe

Absolwent szkoły prowadzącej kształcenie w zawodzie górnik podziemnej eksploatacji kopalin innych niż węgiel kamienny powinien być przygotowany do wykonywania zadań zawodowych w zakresie kwalifikacji GIW.04. Eksploatacja podziemna kopalin innych niż węgiel kamienny:

1. wykonywania robót związanych z drażeniem, utrzymaniem i likwidacją podziemnych wyrobisk górniczych,
2. wykonywania robót związanych z wydobywaniem kopalin innych niż węgiel kamienny,
3. wykonywania robót związanych z wentylacją i klimatyzacją podziemnych wyrobisk górniczych,
4. wykonywania robót związanych z rozpoznawaniem, zwalczaniem i profilaktyką zagrożeń w podziemnych zakładach górniczych.

Kwalifikacje wyodrębnione w zawodzie

W zawodzie górnik podziemnej eksploatacji kopalin innych niż węgiel kamienny wyodrębniono jedną kwalifikację:

- Oznaczenie kwalifikacji: GIW.04.
Nazwa kwalifikacji: Eksploatacja podziemna kopalin innych niż węgiel kamienny.
Poziom PRK: 3

Do kwalifikacji wyodrębnionej w zawodzie górnik podziemnej eksploatacji kopalin innych niż węgiel kamienny (kwalifikacja cząstkowa) przypisany jest 3 poziom Polskiej Ramy Kwalifikacji.

Warunki pracy

Po zdobyciu zawodu będziesz pracował / pracowała:

1. w zakładach górniczych specjalizujących się w prowadzeniu robót udostępniających i przygotowawczych,
2. pod ziemią i na powierzchni,
3. w zespole,
4. w oświetleniu sztucznym lub po ciemku,

5. w środowisku o ograniczonym dostępie do tlenu,
6. w pozycji dostosowanej do warunków wydobywania,
7. wykorzystując specjalistyczne narzędzia oraz przyrządy pomiarowe,
8. w środowisku narażonym na hałas i zapylenie.

Preferowane w zawodzie predyspozycje

W zawodzie górnik podziemnej eksploatacji kopalin innych niż węgiel kamienny preferowane są następujące predyspozycje:

1. w kategorii wymagań fizycznych:
 - a. ogólna sprawność fizyczna i dobry stan zdrowia,
 - b. sprawność narządów wzroku i słuchu,
 - c. sprawność układu oddechowego,
 - d. sprawność układu krążenia,
 - e. sprawność układu nerwowego,
 - f. sprawność układu mięśniowego,
 - g. sprawność układu kostno-stawowego.
2. w kategorii sprawności sensomotorycznych
 - a. ostrość wzroku,
 - b. widzenie stereoskopowe,
 - c. dobry słuch,
 - d. zmysł równowagi,
 - e. sprawność manualna,
 - f. koordynacja wzrokowo-ruchowa,
 - g. brak lęku małych przestrzeni,
 - h. spostrzegawczość.
3. w kategorii sprawności i zdolności
 - a. zdolności techniczne,

- b. logiczne myślenie,
 - c. zdolność koncentracji uwagi.
4. w kategorii cech osobowościowych
- a. wytrwałość i cierpliwość,
 - b. rozwaga i odpowiedzialność,
 - c. zrównoważenie i ostrożność w działaniu,
 - d. odporność na działanie pod presją czasu,
 - e. gotowość do pracy w trudnych warunkach,
 - f. wytrzymałość na długotrwały wysiłek,
 - g. odporność na zmienne warunki pracy.

Przeciwwskazania do rozpoczęcia pracy i kształcenia w danym zawodzie lub szkole

Do przeciwwskazań wykonywania zawodu górnik podziemnej eksploatacji kopalni innych niż węgiel kamienny należą:

1. niepełnosprawność intelektualna w stopniu lekkim i umiarkowanym,
2. choroby stawów i kręgosłupa,
3. dysfunkcje kończyn górnych i dolnych,
4. choroby układu krążenia, w tym wysokie ciśnienie,
5. słaby wzrok i słuch,
6. choroby układu nerwowego i układu oddechowego,
7. klaustrofobia lub lęk przed przebywaniem w ciemnych pomieszczeniach,
8. choroby dermatologiczne rąk,
9. niewystarczająca kondycja fizyczna,
10. brak odporności na stres i sytuacje awaryjne,
11. brak zdolności technicznych, manualnych,
12. brak wyobraźni przestrzennej,

13. brak umiejętności współpracy w zespole.

Plusy i minusy zawodu

Plusy:

1. możliwość awansu zawodowego i samorealizacji,
2. stałe zapotrzebowanie na krajowym rynku pracy,
3. stałe zapotrzebowanie na międzynarodowym rynku pracy,
4. możliwość ciągłego doskonalenia zawodowego poprzez kolejne kursy, szkolenia, praktyki,
5. możliwość pracy w pokrewnych zawodach związanych z górnictwem,
6. możliwość uzyskania ponadprzeciętnych dochodów,
7. przywileje górnicze, takie jak wcześniejsza emerytura i karta górnika,
8. stabilność zatrudnienia.

Minusy:

1. konieczność pracy zmianowej,
2. praca pod ziemią, a więc w szczególnych ciężkich warunkach,
3. praca ciężka, wymagająca wysiłku fizycznego i znakomitej wydolności fizycznej,
4. duży wysiłek psychiczny,
5. praca w trudnym środowisku (oddziaływanie różnych substancji chemicznych, zanieczyszczenie pyłem, hałas, wibracje, podwyższone warunki mikroklimatu),
6. praca w trudnych warunkach stwarza narażenie na tąpnięcia i zawały, podziemne pożary, promieniotwórczość naturalną, gazy,
7. praca w zmiennych warunkach.

Typowe dla zawodu miejsca pracy

Absolwent szkoły kształcącej w zawodzie górnik podziemnej eksploatacji kopalni innych niż węgiel kamienny może podejmować pracę w:

1. zakładach górniczych wydobywających kopaliny inne niż węgiel kamienny,
2. przedsiębiorstwach geologicznych i poszukiwawczych,
3. przedsiębiorstwach budownictwa geotechnicznego.

Ponadto może:

1. założyć prywatną działalność gospodarczą związaną z prowadzeniem usług dotyczących podziemnej eksploatacji,
2. pracować na stanowiskach robotniczych, realizując zadania wynikające z ruchu podziemnego zakładu górniczego,
3. awansować na stanowiska, takie jak: górnik operator, górnik rabunkarz, instruktor strzałowy, a po uzyskaniu doświadczenia zawodowego, kompetencji organizacyjnych oraz w zakresie zarządzania małymi zespołami pracowników może być wyznaczany na przodowego zespołu,
4. dalej się kształcić w branżowej szkole II stopnia lub średniej (technikum , liceum) i uzyskać wykształcenie średnie,
5. po zdaniu matury dalej się kształcić w kierunkach techniki górniczej, kontynuując naukę na wyższej uczelni np. na Wydziale Górnictwa, Inżynierii Bezpieczeństwa i Automatyki Przemysłowej Politechniki Śląskiej – kierunek Górnictwo i Geologia, czy na Wydziale Geodezji Górniczej i Inżynierii Środowiska Akademii GórniczoHutniczej, uzyskując tytuł magistra lub magistra inżyniera w wybranej specjalności,

6. po uzyskaniu wykształcenia wyższego awansować na stanowisko np. nadsztygara, kierownika robót górniczych, kierownika ruchu zakładu górniczego, dyrektora technicznego kopalni, dyrektora kopalni,
7. może także uzupełniać kwalifikacje cząstkowe poprzez udział w kwalifikacyjnych kursach zawodowych o charakterze pokrewnym do posiadanych kwalifikacji lub uzupełniać kwalifikacje rynkowe np. w zakresie: ratownictwa górniczego, pierwszej pomocy, technologii wydobywania kopalin, budowy i właściwościach skał,
8. doskonalić umiejętności, uczestnicząc w branżowych szkoleniach, konferencjach, jak również warsztatach tematycznych dotyczących nowoczesnej technologii i techniki wydobywania,
9. doskonalić umiejętności uczestnicząc w warsztatach z obsługi specjalistycznych maszynami i urządzeń górniczych organizowanych przez firmy i producentów tych maszyn, urządzeń oraz organizacje branżowe.

Typowe dla zawodu stanowiska pracy

Do typowych stanowisk pracy w tym zawodzie należą:

1. Górnik kopalni,
2. Górnik-operator wielu rodzajów maszyn i urządzeń pod ziemią,
3. Górnik-rabunkarz,
4. Górnik-wydawca MW,
5. Górnik-wiertacz,
6. Górnik strzałowy pod ziemią i instruktor strzałowy,
7. Górnik-budowacz,

Zawodami pokrewnymi są:

1. Górnicy podziemnej i odkrywkowej eksploatacji złóż i pokrewni,
2. Górnik eksploatacji podziemnej,
3. Górnik odkrywkowej eksploatacji złóż,
4. Górnik eksploatacji otworowej,
5. Operator maszyn i urządzeń przeróbczych,
6. Wiertacz,
7. Technik podziemnej eksploatacji kopalin innych niż węgiel kamienny.

Wyposażenie stanowiska pracy górnika podziemnej eksploatacji kopalin innych niż węgiel kamienny– przykładowe narzędzia i urządzenia wykorzystywane w pracy

Typowe urządzenia wykorzystywane w pracy:

1. maszyny i urządzenia do wydobywania: kombajny chodnikowe i ścianowe, kombajny strugowe, kompleksy ścianowe, maszyny drążące TBM (ang. tunnel boring machine), strugi, urządzenia wiertnicze, agregaty urabiające i całe kompleksy ścianowe, czyli zespoły tych maszyn, współpracujących ze sobą, przenośniki zgrzebłowe i taśmowe, kołowroty,
2. elementy obudowy i wentylacji,
3. maszyny i urządzenia do transportu górników i kopalin: ładowarki, przenośniki zgrzebłowe i taśmowe, kołowroty, wielokrążki, windy, skipy, wozy kopalniane.

Materiały i środki strzałowe, materiał wybuchowy:

1. pojedynczy związek chemiczny lub mieszanina kilku związków chemicznych,

2. materiały wybuchowe kruszące – np. kwas pikrynowy, trotyl, nitrogliceryna, dynamity, heksogen.

Narzędzia pomocnicze:

1. wiertarki elektryczne i pneumatyczne,
2. podnośniki, łomy, lewary,
3. narzędzia ślusarskie,
4. kilofy, łopaty,
5. siekiery,
6. piły,
7. młoty,
8. siłowniki,
9. betoniarki,
10. rusztowania,
11. przyrządy pomiarowe,
12. wentylatory górnicze,
13. lutnie górnicze,
14. klucze,
15. rusztowania.

Przykładowe przyrządy pomiarowe wykorzystywane w pracy:

1. przyrządy pomiarowe do pomiarów parametrów powietrza: anemometry, do pomiaru prędkości powietrza, skrzydełkowy z mechanizmem zegarowym, czasowy, skrzydełkowy z licznikiem,
2. eksplozometr – miernik do pomiaru gazów wybuchowych,
3. miernik do pomiaru gazów toksycznych.

Inne przedmioty wykorzystywane w pracy:

1. artykuły udzielania pierwszej pomocy i apteczki podręczne, opatrunek osobisty,
2. plany, mapy, programy komputerowe wspomagające procesy projektowe, zarządzania, bezpieczeństwa, organizacyjne, łączności, itp,

Różne kolory kasków (w zależności od funkcji/stanowiska)::

1. Biały – dozór kopalni (dyrektor, inżynier, technik, nadsztygar, sztygar, nadgórnik),
2. Biały z czerwonym paskiem lub naklejką stacji górniczej – instruktor strzałowy, ratownik górniczy,
3. Żółty – elektryk,
4. Brązowy – górnik,
5. Czerwony – górnik strzałowy,
6. Niebieski – operator maszyn i urządzeń, sygnalista szybowy,
7. Zielony – uczniowie, stażyści, nowo przyjęci,
8. Pomarańczowy – mierniczy górniczy, pracownik działu technicznej kontroli jakości.

Ochronna odzież robocza

Do artykułów ochronnych niezbędnych na stanowisku pracy należą:

1. aparaty ucieczkowe,
2. buty robocze,
3. gumowce górnicze,
4. kask,
5. kombinezon – kurtka i spodnie robocze,
6. koszule robocze,

7. półmaski przeciwpyłowe, maski przeciwgazowe z filtrem, czołowa lampka górnicza, pas przeciwwstrząsowy, okulary, środki ochrony słuchu i dłoni, szelki bezpieczeństwa, osłona kolana.

Na wyposażeniu stanowiska pracy powinna się znaleźć apteczka oraz górniczy strój galowy.

2. Możliwości kształcenia w zawodzie

Przed rozpoczęciem kształcenia lekarz Medycyny Pracy musi dokonać oceny możliwości pobierania nauki uwzględniającej stan zdrowia i zagrożenia występujące w miejscu nauki oraz wystawić zaświadczenie lekarskie zawierające orzeczenie o braku przeciwwskazań zdrowotnych do podjęcia praktycznej nauki zawodu. Zaświadczenie to należy dostarczyć do szkoły przed rozpoczęciem kształcenia w zawodzie (skierowanie na badanie wystawia szkoła).

Ścieżki uzyskiwania kwalifikacji w zawodzie – Górnik podziemnej eksploatacji kopalni innych niż węgiel kamienny

Uczniowie szkół ponadpodstawowych oraz osoby dorosłe mogą nabywać kwalifikacje w zawodzie górnik podziemnej eksploatacji kopalni innych niż węgiel kamienny poprzez ukończenie kwalifikacyjnego kursu zawodowego oraz zdanie egzaminu zawodowego w zakresie kwalifikacji GIW.04. Eksploatacja podziemna kopalni innych niż węgiel kamienny. Warunkiem uzyskania dyplomu w zawodzie będzie posiadanie wykształcenia zasadniczego zawodowego lub zasadniczego branżowego lub średniego lub średniego branżowego.

Również uczniowie liceum ogólnokształcącego równoległe do nauki w liceum mogą uczęszczać na kwalifikacyjny kurs zawodowy

z kwalifikacji GIW.04. Eksploatacja podziemna kopalin innych niż węgiel kamienny i zdać egzamin zawodowy z tej kwalifikacji. Dyplom w zawodzie górnik podziemnej eksploatacji kopalin innych niż węgiel kamienny otrzymają po ukończeniu liceum oraz uzyskaniu wykształcenia średniego.

Kwalifikacje w zawodzie można także uzyskać w trybie tzw. eksternistycznych egzaminów zawodowych, do których mogą przystąpić osoby dorosłe, które co najmniej dwa lata kształciły się lub co najmniej dwa lata pracowały w zawodzie (np. za granicą). Osoby te jeśli posiadają wykształcenie zasadnicze zawodowe lub zasadnicze branżowe lub średnie lub średnie branżowe – mogą zostać górnikami podziemnej eksploatacji kopalin innych niż węgiel kamienny po zdaniu egzaminu eksternistycznego zawodowego z kwalifikacji GIW.04. Eksploatacja podziemna kopalin innych niż węgiel kamienny.

Ścieżka 1. Dla młodzieży szkół ponadpodstawowych i dla dorosłych:

Pierwszym krokiem do zawodu technika jest ukończenie kwalifikacyjnego kursu zawodowego z kwalifikacji GIW.04. Eksploatacja podziemna kopalin innych niż węgiel kamienny i zdanie egzaminu zawodowego z tej kwalifikacji. Drugim krokiem jest posiadanie wykształcenia zasadniczego zawodowego lub zasadniczego branżowego lub średniego lub średniego branżowego.

Ścieżka 2. Dla osób dorosłych:

Pierwszym krokiem do zawodu technika jest posiadanie dwóch lat kształcenia w zawodzie lub dwóch lat pracy w zawodzie. Drugim krokiem jest posiadanie wykształcenia zasadniczego zawodowego lub zasadniczego branżowego lub średniego lub średniego branżowego.

Ostatnim krokiem jest zdanie egzaminu eksternistycznego zawodowego z kwalifikacji GIW.04. Eksploatacja podziemna kopalin innych niż węgiel kamienny.

Ścieżka 3. Dla uczniów liceum ogólnokształcącego:

Pierwszym krokiem do zawodu jest ukończenie kwalifikacyjnego kursu zawodowego z kwalifikacji GIW.04. Eksploatacja podziemna kopalin innych niż węgiel kamienny i zdanie egzaminu zawodowego z tej kwalifikacji. Drugim krokiem jest uzyskanie wykształcenia średniego po ukończeniu liceum.

Możliwość kontynuacji nauki lub uzupełniania kwalifikacji – Górnik podziemnej eksploatacji kopalin innych niż węgiel kamienny

Każdy górnik podziemnej eksploatacji kopalin innych niż węgiel kamienny powinien ustawicznie doskonalić własne umiejętności zawodowe. Wynika to z rozwoju rozwiązań aparatów i urządzeń górniczych. Może poszerzać je poprzez udział w szkoleniach i konferencjach organizowanych przez firmy i producentów tych urządzeń oraz organizacje branżowe. Może także uzupełniać kwalifikacje częściowe poprzez udział w kwalifikacyjnych kursach zawodowych o charakterze pokrewnym do posiadanych kwalifikacji lub uzupełniać kwalifikacje rynkowe.

Ponadto istnieje możliwość kontynuowania nauki w branżowej szkole II stopnia lub na kwalifikacyjnym kursie zawodowym w kwalifikacji GIW.10. Organizacja i prowadzenie eksploatacji podziemnej kopalin innych niż węgiel kamienny, celem uzyskania dyplomu w zawodzie technik podziemnej eksploatacji kopalin innych niż węgiel kamienny

Ścieżka 4. Dla absolwentów branżowej szkoły I stopnia:

Aby uzyskać zawód górnik podziemnej eksploatacji kopalin innych niż węgiel kamienny, należy w pierwszej kolejności ukończyć trzyletnią branżową szkołę I stopnia o w zawodzie górnik podziemnej eksploatacji kopalin innych niż węgiel kamienny oraz zdać egzaminu zawodowego z kwalifikacji GIW.04. Eksploatacja podziemna kopalin innych niż węgiel kamienny. Następnym krokiem jest ukończenie dwuletniej branżowej szkoły II stopnia w zawodzie technik podziemnej eksploatacji kopalin innych niż węgiel kamienny (szkoła z maturą) oraz zdanie egzaminu zawodowego z kwalifikacji GIW.10. Organizacja i prowadzenie eksploatacji podziemnej kopalin innych niż węgiel kamienny. Alternatywnie można ukończyć kwalifikacyjny kurs zawodowy z kwalifikacji GIW.10. Organizacja i prowadzenie eksploatacji podziemnej kopalin innych niż węgiel kamienny i zdać egzamin zawodowy z tej kwalifikacji.

Dodatkowymi atutami przy zatrudnieniu górnika podziemnej eksploatacji kopalin innych niż węgiel kamienny są:

1. wydawany przez Okręgowe Komisje Egzaminacyjne suplement Europass do dyplomu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe (w języku polskim i angielskim),
2. dodatkowe uprawnienia, np.: spawacza pod ziemią, górnika strzałowego, instruktora strzałowego, operatora samojezdnych maszyn: ładowarek łyżkowych, maszyn do robót strzałowych, maszyn do obrywki, maszyn z ruchomymi platformami w ruchu podziemnych zakładów górniczych,
3. udokumentowane doświadczenie w pracy w górnictwie i rekomendacje od poprzednich pracodawców lub z odbytych praktyk,

4. certyfikat lub zaświadczenie potwierdzające znajomość języka obcego w stopniu komunikatywnym.

3. Sytuacja zawodu na rynku pracy

Zapotrzebowanie

Praca górnika ze względu na specyfikę nie należy do łatwych, pomimo rozwoju technik wydobywczych, jest trudna i niebezpieczna.

Zapotrzebowanie na pracowników w branży górniczej jest stałe i wciąż są poszukiwani chętni do pracy w zawodzie górnik podziemnej eksploatacji, w szczególności górnik eksploatacji podziemnej kopalni innych niż węgiel kamienny. Może on podjąć pracę w miejscu praktyk, odbywanych w trakcie edukacji. Może znaleźć zatrudnienie w ramach przedsiębiorstw realizujących prace wydobywcze surowców kopalnych (kopalnie, spółki), w firmach zajmujących się drążeniem i zabezpieczaniem wyrobisk oraz budową infrastruktury, w tym szybów, tuneli metra na krajowym i zagranicznym rynku pracy.

Prognoza zapotrzebowania na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego na krajowym i wojewódzkim rynku pracy

Prognoza zapotrzebowania na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego na krajowym i wojewódzkim rynku pracy jest określana corocznie przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania w drodze obwieszczenia i uwzględnia dane Instytutu Badań Edukacyjnych opracowane m.in. na podstawie statystyki publicznej, danych z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i Systemu Informacji Oświatowej oraz po zasięgnięciu opinii rad sektorowych do spraw kompetencji i Rady Programowej do spraw kompetencji, o których mowa w ustawie o utworzeniu Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości, a także ministrów właściwych dla zawodów szkolnictwa branżowego.

Źródła danych wykorzystywane do stworzenia prognozy:

- badanie Głównego Urzędu Statystycznego,
- dane systemu ubezpieczeń społecznych,
- wyniki monitorowania losów szkół wyższych,
- wyniki badań rynku pracy zleczanych przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej,
- dane z portali zatrudnieniowych,
- informacje pochodzące z krajowych i wojewódzkich strategii rozwoju.

Prognoza ma na celu ułatwienie finansowania kształcenia zawodowego na odpowiednim poziomie, a przez to zmniejszenie skutków nadmiernego finansowania zawodów nadwyżkowych. Zgodnie z ustawą – Prawo oświatowe, jest również wykorzystywana m.in. przez wojewódzkie rady rynku pracy, w realizacji zadań nałożonych ustawą o promocji zatrudnienia, polegających na wydawaniu opinii co do zasadności kształcenia w danym zawodzie.

Prognoza zapotrzebowania na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego została opublikowana obwieszczeniem Ministra Edukacji i Nauki 1.02.2023 r. w sprawie prognozy zapotrzebowania na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego na krajowym i wojewódzkim rynku pracy.

Prognoza zbiera w całość różne źródła opisujące tendencje na rynku pracy w odniesieniu do strategii rozwoju państwa i regionów. Ma na celu dostarczenie takich informacji, by można było kształtować i dopasowywać ofertę szkolnictwa branżowego w sposób właściwy do potrzeb krajowego i wojewódzkiego rynku pracy, a ukazywać się ma corocznie, do 1 lutego danego roku.

W dokumencie można znaleźć uporządkowany alfabetycznie wykaz zawodów szkolnictwa branżowego, na które – ze względu na znaczenie dla rozwoju państwa – prognozowane jest szczególne zapotrzebowanie na krajowym rynku pracy. W zestawieniu znajdują się również dane dotyczące rynku pracy w poszczególnych województwach dla zawodów, dla których prognozowane jest duże i umiarkowanie duże zapotrzebowanie na pracowników.

Według prognozy zapotrzebowania na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego zawód górnik podziemnej eksploatacji kopalin innych niż węgiel kamienny nie znalazł się wśród zawodów, dla których, ze względu na znaczenie dla rozwoju państwa, jest prognozowane szczególne zapotrzebowanie na pracowników na krajowym rynku pracy.

Aktualne zapotrzebowanie na pracowników w zawodzie górnik podziemnej eksploatacji kopalin innych niż węgiel kamienny można sprawdzić w przygotowywanej corocznie Prognozie zapotrzebowania na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego na krajowym i wojewódzkim rynku pracy.

W prognozie z roku 2023 zidentyfikowano 33 zawody o szczególnym znaczeniu na krajowym rynku pracy:

1. Automatyk, 731107
2. Betoniarz-zbrojarz, 711402
3. Cieśla, 711501
4. Dekarz, 712101
5. Elektromechanik, 741201
6. Elektryk, 741103
7. Kierowca mechanik, 832201
8. Mechanik-monter maszyn i urządzeń, 723310

9. Mechatronik, 742118
10. Monter izolacji przemysłowych, 712403
11. Monter konstrukcji budowlanych, 711102
12. Monter nawierzchni kolejowej, 711603
13. Monter stolarki budowlanej, 712906
14. Operator maszyn i urządzeń do przetwórstwa tworzyw sztucznych, 814209
15. Operator maszyn i urządzeń do robót ziemnych i drogowych, 834209
16. Operator maszyn i urządzeń w gospodarce odpadami, 313211
17. Operator obrabiarek skrawających, 722307
18. Technik automatyk, 311909
19. Technik automatyk sterowania ruchem kolejowym, 311407
20. Technik budowy dróg, 311216
21. Technik dekarstwa, 311221
22. Technik elektroenergetyk transportu szynowego, 311302
23. Technik elektryk, 311303
24. Technik energetyk, 311307
25. Technik gospodarki odpadami, 325515
26. Technik izolacji przemysłowych, 311608
27. Technik mechanik, 311504
28. Technik mechatronik, 311410
29. Technik programista, 351406
30. Technik robotyk, 311413
31. Technik spawalnictwa, 311516
32. Technik montażu i automatyki stolarki budowlanej, 311222
33. Technik transportu kolejowego, 311928

Zawód górnik podziemnej eksploatacji kopalni innych niż węgiel kamienny nie znalazł się w prognozie zapotrzebowania na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego na krajowym rynku pracy.

W prognozie na rok szkolny 2022/2023, dla zawodu górnik podziemnej eksploatacji kopalni innych niż węgiel kamienny zapotrzebowanie na pracowników przedstawia się następująco:

- Liczba jednostek, które wykazały zatrudnionych w zawodach zgodnie z KZSZ – 663,
- Liczba zatrudnionych w zawodach zgodnie z KZSZ – 42616,
- Liczba jednostek, które wykazały poszukiwanie pracowników w zawodach zgodnie z KZSZ – 73,
- Liczba poszukiwanych pracowników w zawodach zgodnie z KZSZ – 1980,
- Liczba jednostek, które wykazały poszukiwanie pracowników na umowę zlecenie w zawodach zgodnie z KZSZ – 14,
- Liczba poszukiwanych pracowników na umowę zlecenie zgodnie z KZSZ – 62,
- Liczba jednostek, które planują przyjęcia pracowników (w perspektywie rocznej) w zawodach zgodnie z KZSZ – 86
- Liczba pracowników – planowane przyjęcia (w perspektywie rocznej) w zawodach zgodnie z KZSZ – 1289,
- Liczba jednostek, które planują przyjęcia pracowników (w perspektywie trzyletniej) w zawodach zgodnie z KZSZ – 77,
- Liczba pracowników – planowane przyjęcia (w perspektywie trzyletniej) w zawodach zgodnie z KZSZ – 3025,
- Liczba jednostek, które planują zwolnienia pracowników w zawodach zgodnie z KZSZ – 384,

- Liczba pracowników – planowane zwolnienia w zawodach zgodnie z KZSZ – 959.

Źródło: stat.gov.pl

Relacja między dostępnymi pracownikami a potrzebami pracodawców – górnicy i operatorzy maszyn i urządzeń wydobywczych, prognoza na rok 2023, według powiatów:

- duża nadwyżka poszukujących pracy – Znalezienie pracy może być szczególnie trudne ze względu na małe zapotrzebowanie oraz wielu kandydatów chętnych do podjęcia pracy i spełniających wymagania pracodawców – brak.
- nadwyżka poszukujących pracy – Znalezienie pracy może być trudne ze względu na małe zapotrzebowanie oraz wielu kandydatów chętnych do podjęcia pracy i spełniających wymagania pracodawców – 4 powiatów.
- równowaga popytu i podaży – Liczba ofert pracy będzie zbliżona do liczby osób zdolnych i chętnych do podjęcia zatrudnienia (podaż i popyt zrównoważą się) – 180 powiatów.
- deficyt poszukujących pracy – Nie powinno być trudności ze znalezieniem pracy, gdyż zapotrzebowanie pracodawców będzie duże, a podaż pracowników chętnych do podjęcia zatrudnienia i mających odpowiednie kwalifikacje będzie niewielka – 7 powiatów.
- duży deficyt poszukujących pracy – Zdecydowanie nie powinno być trudności ze znalezieniem pracy, gdyż zapotrzebowanie pracodawców będzie duże, a podaż pracowników chętnych do podjęcia zatrudnienia i mających odpowiednie kwalifikacje – niewielka – 1 powiat.

- brak oceny – Brak prognozy ze względu na ograniczone występowanie zawodu na rynku pracy lub brak informacji potrzebnych do sporządzenia prognozy – 188 powiatów.

Zarobki

Wynagrodzenie w 2023 roku osób pracujących w zawodzie górnik podziemnej eksploatacji kopalni innych niż węgiel kamienny jest zróżnicowane i zawiera się z reguły w przedziale od 6290 zł do 9680 zł brutto miesięcznie, według źródła <https://wynagrodzenia.pl/moja-placa/ile-zarabia-gornik>.

Poziom wynagrodzeń osób wykonujących zawód górnik podziemnej eksploatacji kopalni innych niż węgiel kamienny uzależniony jest od:

- Wielkość zakładu pracy,
- Staż pracy,
- Posiadanych umiejętności,
- Szczegółowy zakres zadań,
- Sytuacja na lokalnym rynku pracy,
- Rodzaj pracodawcy (prywatny, publiczny),
- Region Polski.

Zarobki osób wykonujących dany zawód/grupę zawodów są orientacyjne i mogą szybko stracić aktualność. Dlatego na bieżąco należy sprawdzać, jakie zarobki oferuje rynek pracy, korzystając z polecanych źródeł danych.

Polecane źródła danych:

Wynagrodzenie w Polsce według danych GUS:

<https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rynek-pracy/pracujacy-zatrudnieni-wynagrodzenia-koszty-pracy>

Gdzie szukać informacji na temat zatrudnienia

Informacji na temat zatrudnienia szukaj na:

1. pracuj.pl
2. goldenline.pl
3. praca.pl
4. praca.gov.pl
5. praca.money.pl
6. praca.gratka.pl

Portale branżowe:

1. nettg.pl
2. wnp.pl/gornictwo
3. wug.gov.pl
4. wysokienapiecie.pl

4. Statystyki oraz informacje dotyczące szkół

Dane statystyczne, ogólne informacje dotyczące szkół możesz znaleźć w opracowaniach Głównego Urzędu Statystycznego „Oświata i wychowanie w roku szkolnym 2022 / 2023”.

Szkoły prowadzące kształcenie w zawodzie

Informację o szkołach prowadzących kształcenie w tym zawodzie na terenie całego kraju znajdziesz pod adresami:

- <https://rspo.gov.pl>

- <https://infozawodowe.men.gov.pl>

Szkoły kształcące w zawodzie górnik podziemnej eksploatacji kopalin innych niż węgiel kamienny w roku szkolnym 2022 / 2023:

- [dolnośląskie](#)
- [lubuskie](#)

Wyniki egzaminów zawodowych

W trakcie nauki w szkole uczniowie zdają egzamin zawodowy. Zdany egzamin oraz ukończenie szkoły daje tytuł górnik podziemnej eksploatacji kopalin innych niż węgiel kamienny.

Aby zdać egzamin zawodowy należy uzyskać:

1. z części pisemnej – co najmniej 50% punktów możliwych do uzyskania,
2. z części praktycznej – co najmniej 75% punktów możliwych do uzyskania.

Wynik egzaminu zawodowego ustala i przekazuje komisja okręgowa.

Wyniki szczegółowe dla kwalifikacji GIW.04. na podstawie opublikowanego przez Centralną Komisję Egzaminacyjną sprawozdania z osiągnięć zdających egzamin zawodowy w 2022 roku.

Wyniki ogólne egzaminu zawodowego w czerwcu i lipcu 2022 roku:

1. Dla kwalifikacji GIW.04. Eksploatacja podziemna kopalin innych niż węgiel kamienny, zawód 811112 – Górnik podziemnej eksploatacji kopalin innych niż węgiel kamienny, 311709 – Technik podziemnej eksploatacji kopalin innych niż węgiel kamienny:
 - a. Liczba osób przystępujących do egzaminu:

- i. Część pisemna: 148,
 - ii. Część praktyczna: 145,
 - iii. Cały egzamin: 143,
- b. Zdawalność:
- i. Część pisemna: 92,57%,
 - ii. Część praktyczna: 96,55%,
 - iii. Cały egzamin: 89,51%

Obejmuje zdających, którzy uzyskali wyniki z obu części egzaminu (przystąpili do obu części egzaminu). Źródło: na podstawie Sprawozdania z osiągnięć zdających egzamin zawodowy oraz egzamin potwierdzający kwalifikacje w zawodzie w 2022 roku. Centralna Komisja Egzaminacyjna.

Zdawalność egzaminu z podziałem na uczniów, absolwentów, eksternów i osoby, które ukończyły kwalifikacyjne kursy zawodowe w kwalifikacji GIW.04.

Wyniki ogólne egzaminu zawodowego w czerwcu i lipcu 2022 roku:

1. Dla kwalifikacji GIW.04.:

- a. Eksterni:
 - i. Część pisemna: 97,1%,
 - ii. Część praktyczna: 100%,
 - iii. Cały egzamin: 97,1%,
- b. Kursanci:
 - i. Część pisemna: 100%,
 - ii. Część praktyczna: 100%,
 - iii. Cały egzamin: 100%,
 - iv.
- c. Uczniowie:

- i. Część pisemna: 89,5%,
- ii. Część praktyczna: 94,7%,
- iii. Cały egzamin: 85,1%,

Dane zdających, którzy przystąpili do obu części egzaminu. Źródło: na podstawie Sprawozdania z osiągnięć zdających egzamin zawodowy oraz egzamin potwierdzający kwalifikacje w zawodzie w 2022 roku, Centralna Komisja Egzaminacyjna.

Część III – Materiały pomocnicze

1. Narzędzia i materiały wzbogacające warsztat pracy doradców zawodowych – przydatne linki:

- a. [Zintegrowana Platforma Edukacyjna](#),
- b. [Opisy zawodów](#),
- c. [Portal Infozawodowe](#),
- d. [Ośrodek Rozwoju Edukacji](#),
- e. [Centrum Informatyczne Edukacji](#),
- f. [Rejestr Szkół i Placówek Oświatowych](#),
- g. [Ministerstwo Edukacji Narodowej - szkolnictwo branżowe](#),
- h. [Doradztwo edukacyjno-zawodowe - Ośrodek Rozwoju Edukacji](#),
- i. [Portal Europejskich Służb Zatrudnienia \(EURES\)](#),
- j. [Wortal Publicznych Służb Zatrudnienia](#),
- k. [Zintegrowany System Kwalifikacji](#),
- l. [Instytut Badań Edukacyjnych](#).

2. Narzędzia i materiały rozszerzające informację zawodoznawczą:

- a. Podstawa programowa kształcenia w zawodzie szkolnictwa branżowego górnik podziemnej eksploatacji kopalin innych niż węgiel kamienny (811112),
- b. Klasyfikacja zawodów szkolnictwa branżowego (Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 15 lutego 2019 r. w sprawie ogólnych celów i zadań kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego),

- c. Informator o egzaminie zawodowym – górnik podziemnej eksploatacji kopalin innych niż węgiel kamienny (811112),
- d. Obwieszczenie Ministra Edukacji Narodowej w sprawie prognozy zapotrzebowania na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego na krajowym i wojewódzkim rynku pracy publikowane corocznie w terminie do dnia 1 lutego danego roku.

3. Prasa branżowa:

- a. „Inżynieria Górnicza” – kwartalnik,
- b. „Maszyny Górnicze” – kwartalnik,
- c. "Przegląd Górniczy" – miesięcznik,
- d. "Wspólne Sprawy" – biuletyn informacyjny.

4. Imprezy branżowe:

- a. Zimowa Szkoła Mechaniki Górniczej i Geoinżynierii – wydarzenie cykliczne organizowane przez Akademię Górniczo – Hutniczą im. Stanisława Staszica w Krakowie,
- b. Międzynarodowe Targi EXPO KATOWICE – Międzynarodowe Targi Górniczo-Przemysłowe i Energetycznego – prezentacja oferty ponad 350 firm, dedykowane dla przemysłów górniczego i energetycznego,
- c. Szkoła Aerologii Górniczej pod patronatem Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego w Katowicach,
- d. Międzynarodowa Konferencja Naukowo-Techniczna Górnicze Zagrożenia Naturalne – organizowana przez Główny Instytut Górniczo-Hutniczy w Katowicach wraz ze

Stowarzyszeniem Inżynierów i Techników Górnictwa oraz Komisją Górnictw PAN Oddział w Katowicach.

- e. Szkoła Eksploatacji Podziemnej – organizowana przez Instytut Gospodarki Surowcami Mineralnymi i Energią PAN wraz z Wydziałem Inżynierii Lądowej i Gospodarki Zasobami AGH.